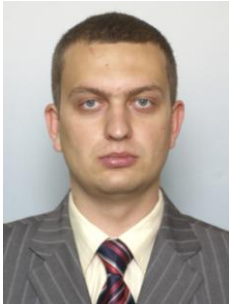

Актуальні питання визначення предметної підсудності адміністративних справ

Гордєєв Віталій Володимирович,
помічник судді судової палати у цивільних справах апеляційного суду Чернівецької області, викладач Чернівецького регіонального відділення Національної школи суддів, асистент кафедри правосуддя юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, кандидат юридичних наук

УДК: 342.9.03(477)

У сучасний період державотворення, здійснення реформ, у тому числі й судової, виникла необхідність чіткого розмежування повноважень суду щодо розгляду та вирішення адміністративних справ визначеною судовою ланкою. Проблема визначення предметної підсудності адміністративних справ дедалі більше привертає увагу науковців та практиків. Інтерес до зазначеної теми обумовлений частими змінами до законодавства, складнощами в застосуванні норм права, відсутністю єдності судової практики, яка б дозволяла чітко визначати предметну підсудність адміністративних справ.

Сьогодні на порядку денному стоять все нові й нові питання про предметну підсудність адміністративних справ, які потребують урегулювання на законодавчому рівні. На жаль, сучасні ґрунтовні комплексні та системні дослідження щодо визначення та розмежування предметної підсудності адміністративних справ відсутні.

Окремі питання судової адміністративної юрисдикції стали предметом дослідження відомих вчених та правників, а саме: В.М. Бєвзенка, С.В. Ківалова, В.К. Колпакова, Р.О. Куйбіди, О.В. Кузьменко, О.М. Пасенюка, В.Г. Перепелюка та М.І. Цуркана.

Перш ніж перейти до висвітлення питання предметної підсудності варто кілька слів приділити підсудності у цілому.

Так, підсудністю адміністративних справ вважається правовий інститут, що містить сукупність юридичних ознак (властивостей) адміністративної справи, на основі яких закон визначає суд, що має право та зобов'язаний розглянути таку адміністративну справу й вирішити її по суті. Додержання правил про підсудність сприяє швидкому, всебічному і повному розгляду адміністративної справи з урахуванням її конкретних особливостей, дотриманням принципу законності та рівності всіх учасників адміністративного процесу перед законом і судом, підвищує виховне значення правосуддя. Визначення підсудності різних судів судової системи слід проводити залежно від функцій, які вони виконують, від предмета справи, суб'єктів спору, що підлягає розгляду, і місця (території), на яку поширюється діяльність певного суду. Таким чином, визначити підсудність означає встановити суд, який згідно із законом повинен здійснювати правосуддя при розгляді конкретної справи, а також провадження в суді першої інстанції і в подальших стадіях, якщо виникає така необхідність. Підсудність адміністративної справи визначається Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС України) за допомогою трьох критеріїв, які позначаються як різновиди підсудності адміністративних справ, а саме: предметної (родової), територіальної (просторової) та інстанційної (функціональної) [1, 10].

Іншими словами, підсудність – правова категорія, яка розмежовує компетенцію між адміністративними судами щодо розгляду адміністративних справ.

КАС України встановлена норма, яка передбачає наслідки за недотримання правил підсудності.

Так, відповідно до п. 6 частини третьої ст. 108 КАС України позовна заява повертається позивачеві, якщо справа не підсудна цьому адміністративному суду.

Згідно із пунктами 2, 3 частини першої ст. 22 КАС України суд передає адміністративну справу на розгляд іншого адміністративного суду, якщо: відкрито провадження у справі, яка предметно підсудна іншому суду; після відкриття провадження у справі з'ясувалося, що справа територіально підсудна іншому суду.

Предметна підсудність, тобто кореляція справ і судів за такою ознакою, як предмет спору, визначена ст. 18 КАС України та складається із п'яти позицій.

Аналіз першої позиції предметної підсудності. *Місцевим загальним судам як адміністративним судам підсудні адміністративні справи, у яких однією зі сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування, посадова чи службова особа органу місцевого самоврядування, крім тих, які підсудні окружним адміністративним судам.*

Зауважимо, що місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

Посадова особа місцевого самоврядування – особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

Законом України «Про державну службу» встановлено, що посада – це визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу та його апарату, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень. Посадовими особами вважаються керівники та заступники керівників державних органів та їх апарату, інші державні службовці, на яких законами або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій.

Визначення поняття «службова особа» міститься у примітці 1 до статті 364 Кримінального кодексу України, відповідно до якої службовими особами є особи, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади, а також обіймають постійно чи тимчасово на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним повноваженням.

У випадку, якщо адміністративна справа, однією зі сторін якої є орган чи посадова особа місцевого самоврядування, посадова чи службова особа органу місцевого самоврядування, підсудна окружному адміністративному суду, то вона не може розглядатися місцевим загальним судом як адміністративним. Тобто лише у разі непідсудності адміністративної справи вказаної категорії окружному адміністративному суду, вона може розглядатися загальним як адміністративним судом.

На практиці виникають труднощі у визначенні питання: чи є сторона у справі органом місцевого самоврядування чи органом державної влади? Для правильного визначення цього питання необхідно звернутися до ст. 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», де зазначено, що система місцевого самоврядування включає: територіальну громаду; сільську, селищну, міську раду; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення. У містах з районним поділом за рішенням територіальної громади міста або міської ради відповідно до цього Закону можуть утворюватися районні в місті ради. Районні в містах ради утворюють свої виконавчі органи та обирають голову ради, який одночасно є й головою її виконавчого комітету. Відповідно до ст. 11 зазначеного закону виконавчими органами рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи. Аналіз цих норм свідчить про те, що адміністративні справи, в яких

сторонами є відділи й управління виконавчих органів рад, підсудні місцевим загальним судам як адміністративним судам. Незважаючи на досконале правове врегулювання визначення предметної підсудності таких справ, місцеві загальні суди як адміністративні суди допускають помилки та безпідставно, в порядку пункту 6 частини третьої ст. 108 КАС України, повертають позовні заяви, або в порядку ст. 22 КАС України передають такі справи до окружних адміністративних судів, обґрунтовуючи свої висновки непідсудністю їм цих справ. Зокрема, зазначені помилки місцеві загальні суди як адміністративні суди допускають під час вирішення справ за позовами фізичних осіб до управлінь (відділів) праці та соціального захисту відповідних рад про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання провести перерахунок розміру соціальної допомоги. Так, повертаючи позовні заяви в порядку, передбаченому пунктом 6 частини третьої ст. 108 КАС України, вказані суди виходять з того, що в таких справах належним відповідачем, який повинен бути залученим до участі у справі, є Міністерство праці та соціального захисту (орган державної виконавчої влади). В обґрунтування даної позиції суди роблять висновок, що така справа предметно підсудна окружному адміністративному суду, а не загальному суду як адміністративному суду. Що ж до адміністративних справ, у яких провадження відкрито, загальні суди як адміністративні суди передають ці справи в окружні адміністративні суди вже за правилами ст. 22 КАС України, притягнувши до участі у справі органи державної влади, а в окремих випадках навіть без притягнення, з мотивацією, що таке притягнення повинен здійснити окружний адміністративний суд, якому передається відповідна справа. Такі судові рішення не узгоджуються з процесуальними положеннями адміністративного судочинства, зокрема приписами частини першої ст. 52 КАС України, за змістом якої не допускається заміна, залучення до справи інших сторін, якщо це потягне за собою зміну підсудності адміністративної справи [1, 11].

Місцевим загальним судам як адміністративним судам підсудні усі адміністративні справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності.

Нагадаємо, суб'єкт владних повноважень – орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень.

У судовій практиці є справи адміністративної юрисдикції за позовами фізичних осіб щодо оскарження протоколу про адміністративне правопорушення. Окремі суди відкривають провадження в таких справах у порядку адміністративного судочинства. З цього приводу є визначена правова позиція Вищого адміністративного суду України, за якою такий протокол не може бути оскаржений у порядку адміністративного судочинства, так як оцінку цьому протоколу повинні давати компетентні органи, які розглядають публічно-правову справу про накладення адміністративного стягнення [2, 26].

Зауважимо, спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху характеризуються деякими особливостями, передбаченими Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху». Зазначений закон установлює спрощену процедуру притягнення осіб до адміністративної відповідальності [3, с. 355; 4, с. 28; 5, с. 143; 6, с. 163; 7, с. 320].

Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) встановлено, що постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено: 1) постанову адміністративної комісії – у виконавчий комітет відповідної ради або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному КАС України, з особливостями,

встановленими КУпАП; 2) рішення виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради – у відповідну раду або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному КАС України, з особливостями, встановленими КУпАП; 3) постанову іншого органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення – у вищестоящий орган (вищестоящій посадовій особі) або в районний, районний у місті, міський чи міськрайонний суд, у порядку, визначеному КАС України, з особливостями, встановленими КУпАП.

Відповідно до п. 3 частини другої ст. 17 КАС України компетенція адміністративних судів не поширюється на справи про накладення адміністративних стягнень. Такі справи визначені статтею 221 КУпАП і розглядаються районними, районними у місті, міськими чи міськрайонними судами в порядку, встановленому зазначеним Кодексом. Відповідно до п. 1 частини першої ст. 17 КАС України компетенція адміністративних судів поширюється на спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності. До правових актів індивідуальної дії належать також рішення (постанови) про притягнення фізичних осіб до адміністративної відповідальності, які прийняті суб'єктами владних повноважень (крім суду). Відповідно до припису п. 2 частини першої ст. 18 КАС України, який кореспондується із положеннями п. 3 частини першої ст. 288 КУпАП, оскарження рішень (постанов) суб'єктів владних повноважень у справах про адміністративні правопорушення здійснюється шляхом подання адміністративного позову до місцевого загального суду як адміністративного суду [8].

Місцевим загальним судам як адміністративним судам підсудні усі адміністративні справи щодо спорів фізичних осіб з суб'єктами владних повноважень з приводу обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат, соціальних виплат непрацездатним

громадянам, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, виплат та пільг дітям війни, інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту, пільг.

При вирішенні зазначених справ слід керуватися такими нормативно-правовими актами України: Конституцією України, Кодексом адміністративного судочинства України, Рішеннями Конституційного Суду України, законами України, підзаконними нормативно-правовими актами. Основними Законами України є: «Про пенсійне забезпечення», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про Державний бюджет України» на відповідний рік, «Про встановлення розміру мінімальної заробітної плати» на відповідний рік, «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням», «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо професійної і трудової реабілітації інвалідів», «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам», «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам», «Про ратифікацію Європейської конвенції про здійснення прав дітей», «Про ратифікацію Європейської конвенції про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми», «Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та інвалідів війни», «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», «Про охорону дитинства», «Про соціальний захист

дітей війни», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про прожитковий мінімум», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» тощо.

За змістом норми КАС України для вирішення спору фізичних осіб з суб'єктами владних повноважень з приводу обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат, соціальних виплат непрацездатним громадянам, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням та інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту, пільг визначальним є статус сторони адміністративного процесу і зміст позовних вимог, тобто місцевим загальним судам як адміністративним судам підсудні справи з визначеним зазначеною нормою предметом позову виключно за зверненнями фізичних осіб.

Аналіз другої позиції предметної підсудності. *Окружним адміністративним судам підсудні адміністративні справи, у яких однією зі сторін є орган державної влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, обласна рада, Київська або Севастопольська міська рада, їх посадова чи службова особа, крім випадків, передбачених КАС України, та крім справ з приводу їхніх рішень, дій чи бездіяльності у справах про адміністративні проступки та справ, які підсудні місцевим загальним судам як адміністративним судам.*

Згідно із ст. 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України.

Зауважимо, що до сьогодні науково та й на практиці однозначно не врегульовано питання відмежування поняття «орган державної влади» та «державний орган», ведуться дискусії.

Побутує думка, що поняття державного органу слід сприймати ширше, ніж поняття органу державної влади. Якщо статус державного органу може бути визначений підзаконними актами, прийнятими, звичайно, на основі так званих статусних законів, то статус органу державної влади визначається виключно Конституцією і (або) законами України.

Під поняттям «орган державної влади» необхідно розуміти колегіальні та (або) одноособові органи, наділені юридично визначеними державно-владними повноваженнями та необхідними засобами й механізмами для виконання функцій і завдань держави. Ці органи формуються шляхом виборів і створюються державою, мають відповідну внутрішню організаційну структуру. Їх можна класифікувати за наступними критеріями: 1) за способом формування – виборні (Верховна Рада України, Президент України) та призначувані (Конституційний Суд України, Кабінет Міністрів України, Генеральна прокуратура України, Вища рада юстиції, Центральна виборча комісія, Національна рада з питань телебачення і радіомовлення); 2) за територією, на яку поширюється юрисдикція, це загальнодержавні (Верховна Рада України, Президент України, Верховний Суд України та ін.) та місцеві (локальні – АР Крим, місцеві державні адміністрації, місцеві суди та ін.); 3) за часом дії – це постійно діючі та тимчасові, які створюються для виконання певної функції на певний час; 4) за складом – це колегіальні та одноособові; 5) за характером повноважень – це державні органи загальної компетенції (Кабінет Міністрів України) та спеціальної компетенції (Міністерство юстиції України); 6) за поділом на гілки влади – законодавчі, виконавчі та судові; 7) за функціями і правовими формами діяльності – правотворчі, правозастосовні (Кабінет Міністрів України, міністерства, місцеві державні адміністрації), правоохоронні (МВС України), контрольні-наглядові (Генеральна прокуратура України).

Якщо спір виник між органом чи посадовою особою місцевого самоврядування з одного боку і державним органом, органом влади Автономної Республіки Крим або їх посадовою особою з іншого боку, то його належить розглядати в окружному адміністративному суді. Таким чином, слід вважати позитивним те, що більш високий рівень таких судів і відірваність їхньої територіальної юрисдикції від адміністративно-територіального устрою дають можливість забезпечити додаткові гарантії незалежності судової влади від впливу місцевих чиновників [1, 12].

При визначенні понятійної категорії частини другої ст. 18 КАС України необхідно керуватися Законами України «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про державну службу», «Про місцеве самоврядування в Україні» тощо.

Зауважимо, що при визначенні другої позиції предметної підсудності необхідно керуватися частиною першою ст. 18 КАС України, яка встановлює підсудність місцевим загальним судам як адміністративним. Справи вказаної категорії підсудні окружному адміністративному суду у випадку, якщо вони не підсудні загальним судам як адміністративним.

Вищий адміністративний суд України звертає увагу суддів, що позовні заяви стосовно рішень, дій або бездіяльності державних виконавців та посадових осіб Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України та відділів державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських управлінь юстиції підсудні окружним адміністративним судам [9, п. 4].

Оскільки у спорах щодо статусу біженця, видворення іноземця чи особи без громадянства з України та спорах, пов'язаних із перебуванням іноземця та особи без громадянства в Україні, стороною у справі є орган виконавчої влади та інші державні органи, то відповідно до частини другої статті 18 КАС України такі спори підсудні окружним адміністративним судам, крім спорів

щодо оскарження цими особами рішень, дій та бездіяльності суб'єктів владних повноважень про притягнення їх до адміністративної відповідальності, які, відповідно до п. 2 частини першої ст. 18 КАС України, підсудні місцевим загальним судам як адміністративним.

Частиною другою ст. 18 КАС України визначено, що окружним адміністративним судам підсудні адміністративні справи, у яких однією зі сторін є орган державної влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, їх посадова чи службова особа, крім справ з приводу їхніх рішень, дій чи бездіяльності у справах про адміністративні проступки. Тобто підсудність такої категорії справ (при зверненні суб'єкта владних повноважень про надання дозволу на проведення позапланової ревізії (перевірки) визначена зазначеною нормою і належить до підсудності окружного адміністративного суду. Водночас ВАС України звертає увагу суддів на те, що відповідно до частини восьмої ст. 11-1 Закону України «Про державну податкову службу в Україні» рішення керівника податкового органу є альтернативною підставою для проведення позапланової перевірки поряд із рішенням суду. При цьому рішення суду, як виключну підставу для проведення позапланової документальної перевірки, необхідно розглядати лише у випадках виникнення обставин, які прямо не зазначені у ст. 11-1 Закону України «Про державну податкову службу в Україні» [10, п. 1].

Аналіз третьої позиції предметної підсудності. *Справи щодо оскарження дій або бездіяльності посадових чи службових осіб місцевих органів виконавчої влади розглядаються і вирішуються місцевим загальним судом як адміністративним судом або окружним адміністративним судом за вибором позивача (альтернативна підсудність).*

Зауважимо, відповідно до ст. 113 Конституції України Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах,

передбачених цією Конституцією. Кабінет Міністрів України у своїй діяльності керується цією Конституцією та законами України, а також указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України.

Згідно зі ст. 18 Конституції України виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації. Голови місцевих державних адміністрацій призначаються на посаду і звільняються з посади Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України.

Справи щодо оскарження дій або бездіяльності посадових чи службових осіб місцевих органів виконавчої влади розглядаються й вирішуються місцевим загальним судом як адміністративним судом або окружним адміністративним судом за вибором позивача. Цей виняток не стосується справ про адміністративні правопорушення (проступки), оскільки всі спори з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності за КУпАП віднесено до підсудності місцевих загальних судів як адміністративних судів [1, 13].

Аналіз четвертої позиції предметної підсудності. *Вищому адміністративному суду України як суду першої інстанції підсудні справи щодо встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів або всеукраїнського референдуму, справи про дострокове припинення повноважень народного депутата України, а також справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.*

Відповідно до частини третьої ст. 172 КАС України рішення, дії або бездіяльність Центральної виборчої комісії щодо встановлення нею результатів виборів чи всеукраїнського референдуму оскаржуються до Вищого адміністративного суду України. Усі інші рішення, дії або бездіяльність

Центральної виборчої комісії, члена цієї комісії оскаржуються до Київського апеляційного адміністративного суду.

Згідно з частиною першою ст. 180 КАС України позовна заява про дострокове припинення повноважень народного депутата України в разі невиконання ним вимог щодо несумісності подається до Вищого адміністративного суду України. Право звернутися з такою позовною заявою має Голова Верховної Ради України, перший заступник або заступник Голови Верховної Ради України. Рішення, прийняте за наслідками розгляду справи про дострокове припинення повноважень народного депутата України, є остаточним і оскарженню не підлягає.

Спори щодо оскарження рішень вищого керівного органу політичної партії (виборчого блоку політичних партій) про припинення повноважень народного депутата України з підстав, передбачених п. 6 частини другої ст. 81 Конституції України, відносяться до компетенції адміністративних судів. Позиція щодо належності до компетенції адміністративних судів справ про оскарження рішень партій (блоків) про припинення повноважень народного депутата України підтверджується ще й тим, що народні депутати України відповідно до частини першої ст. 78 Конституції України здійснюють свої повноваження на постійній основі, тобто вони перебувають у трудових відносинах з Верховною Радою України. Крім того, виходячи зі змісту ст. 9 Закону України «Про державну службу», народні депутати України є державними службовцями з особливим статусом. Тому припиненням цих повноважень громадяни (народні депутати України) позбавляються трудових прав, в тому числі й публічної діяльності. Отже, вони в будь-якому разі мають право на судовий захист цих прав і діяльності лише в адміністративному судочинстві [11, 22].

Відповідно до частини другої ст. 171-1 акти, дії чи бездіяльність Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, а також рішення, дії чи бездіяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

оскаржуються до Вищого адміністративного суду України. Для цього у Вищому адміністративному суді України створюється окрема палата.

Аналіз п'ятої позиції предметної підсудності. *У разі невизначеності КАС України предметної підсудності адміністративної справи така справа розглядається місцевим адміністративним судом за вибором позивача.*

У даному випадку необхідно керуватися попередніми частинами цієї ж статті КАС України. У випадку неврегульованості підсудності, така справа розглядається місцевим адміністративним судом за вибором позивача (альтернативна підсудність).

Альтернативна предметна підсудність (за вибором позивача) встановлена також для випадків, про які не згадано в КАС України, але які виникають на практиці. Наприклад, коли відповідачем по конкретній справі є не орган державної влади, не орган Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування та не їх посадова чи службова особа, а суб'єкт (наприклад, підприємство), що виконує делеговані повноваження. У цьому випадку предметна підсудність визначається за правилом частини п'ятої ст. 18 КАС України [1, 13].

Отже, незважаючи на всі добрі наміри законодавця, інколи під час визначення предметної підсудності адміністративних справ залишається більше запитань, ніж відповідей, окремі положення КАС України не враховують усіх нюансів відносин, що виникають на підставі цих норм, великою мірою мають бланкетний характер, інколи характеризуються недосконалістю та правовою невизначеністю. Такий стан справ потребує ґрунтовних наукових досліджень проблем предметної підсудності адміністративних справ, результатом чого має стати удосконалення матеріального та процесуального законодавства, що дозволить уникнути спорів щодо підсудності, посилить ефективність захисту прав, свобод і законних інтересів особи у сфері публічно-правових відносин, сприятиме стабільності судової системи та збільшенню довіри до неї.

Список використаних джерел:

1. *Панченко Олександр. Проблемні питання підсудності адміністративних справ // Вісник Вищого адміністративного суду України – 2008 – № 4 – С. 9-21.*
2. *Смокович Михайло. Визначення належності окремих справ до справ адміністративної юрисдикції // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2008. – № 4. – С. 22–29.*
3. *Гордєєв В.В. Законодавчі особливості вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху // Незалежний суд – гарантія захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина: Мат. Всеукр. наук.-практ. конференції, 30 травня 2009 року. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 600 с.*
4. *Колпаков В.К., Гордєєв В.В. Особливості доказування у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху // Судова практика: Науково-практичний журнал. – 2010. – № 1–2. – С. 27–33.*
5. *Гордєєв В. Особливості розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху у разі їх фіксації засобами фото- і кінозйомки, відеозапису // Право України. – 2009. – № 5. – С. 143–148.*
6. *Колпаков В.К., Черновський О.К., Гордєєв В.В. Порушення правил дорожнього руху: колізійність новел і правове регулювання: Монографія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 328 с.*
7. *Колпаков В.К., Черновський О.К., Гордєєв В.В. Відповідальність за порушення правил дорожнього руху: оновлення та колізії: Монографія. / В.К. Колпаков, О.К. Черновський, В.В. Гордєєв. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 512 с.*
8. *Лист Вищого адміністративного суду України «Щодо застосування положень Кодексу адміністративного судочинства України» від 14 липня*

2009 р. № 1011/13/13-09 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>

9. Лист Вищого адміністративного суду України «Про практику застосування адміністративними судами законодавства у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим адміністративним судом України)» від 9 січня 2008 р. № 7/9/1/13-08 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>
10. Лист Вищого адміністративного суду України «Щодо визначення юрисдикції чи підсудності окремих категорій справ» від 9 жовтня 2009 р. № 1349/13/13-09 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>
11. Смокович Михайло. *Спори щодо припинення повноважень народних депутатів України та депутатів місцевих рад.* // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2008. – № 3 – С.18–26.

Гордєєв В.В. Актуальні питання визначення предметної підсудності адміністративних справ.

У статті досліджено теоретичні аспекти підсудності в адміністративному судочинстві, з'ясовано критерії визначення та розмежування предметної підсудності адміністративних справ.

Ключові слова: предметна підсудність, адміністративна справа, адміністративне судочинство.

Гордеев В.В. Актуальные вопросы определения предметной подсудности административных дел.

В статье исследованы теоретические аспекты подсудности в административном судопроизводстве, выяснены критерии определения и разграничения предметной подсудности административных дел.

Ключевые слова: предметная подсудность, административное дело, административное судопроизводство.

Gordeyev V.V. The current issues of defining the substantive jurisdiction of administrative cases.

In the article examines the theoretical aspects of jurisdiction in administrative proceedings, defines criteria for the definition and delimitation of the subject-matter jurisdiction of administrative cases.

Key words: subject-matter jurisdiction, the administrative case, administrative proceedings.